

I front – kommunenettverk for klimatilpasning

Strategi 2020-2025

Foto: Guro Sørnes Kjerschow

Innhold

1.1	Bakgrunn	2
1.2	Formålet med nettverket	2
1.3	Mål og aktiviteter	3
1.4	Deltagere og organisering	4
1.5	Rapportering og evaluering	5
1.6	Roller og ansvar	5

1.1 Bakgrunn

Klimatilpasningsnettverket *I front* ble etablert av Miljødirektoratet i 2015, på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD). Nettverket ble dannet i kjølvannet av samarbeidsprogrammet Framtidens byer (2008-2014), som en videreføring av klimatilpasningsnettverket i programmet. Ved oppstart ble en femårig strategi for nettverket vedtatt, og avtaler mellom Miljødirektoratet og de 11 bykommunene i nettverket ble signert. I henhold til strategien avsluttes *I front*-nettverket i sin gjeldende form ved utgangen av 2019. Denne strategien definerer mål og rammer for en ny femårsperiode for nettverket, fra 2020-2025.

1.2 Formålet med nettverket

Klimaendringene påvirker Norge på flere måter, og innebærer utfordringer – og i noen tilfeller også nye muligheter – innenfor en rekke sektorer og samfunnsområder. Klimatilpasning handler om å erkjenne at klimaet er i endring, forstå konsekvensene av klimaendringene og å iverksette tiltak for enten å hindre negative konsekvenser eller utnytte eventuelle muligheter endringene kan medføre. Klimatilpasning er en del av klima- og miljøpolitikken, formulert gjennom Stortingsmelding 33 (2012-2013) - Klimatilpasning i Norge. Norge har et nasjonalt mål for klimatilpasning som sier at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene.

Klimaendringenes lokale karakter plasserer kommunene i en førstelinje i møte med klimaendringene. Som det lokale forvaltningsnivået har kommunene et helhetlig ansvar for samfunnsutvikling, planlegging og tjenesteproduksjon innenfor sitt geografiske område. For at kommunene skal kunne utføre oppgavene sine på en måte som sikrer robuste og bærekraftige lokalsamfunn i framtida, er det nødvendig at hensynet til et endret klima er en integrert del av de kommunale ansvarsområdene.

Klimatilpasning er bredt og komplekst, og et fagfelt i kontinuerlig endring og utvikling. Kunnskap og kompetanse er avgjørende for å lykkes med å forberede og tilpasse samfunnet til klimaendringene, ikke minst på lokalt nivå. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, som gir føringer for arbeidet med klimatilpasning i kommunal planlegging, understreker kommunenes ansvar for å legge oppdatert kunnskap til grunn for planlegging og myndighetsutøvelse.

Kommunenettverket *I front* skal bidra til å videreutvikle klimatilpasningsarbeidet i Norge gjennom å være en arena for kunnskapsutvikling og kompetanseheving. Målet er at gode eksempler og erfaringer fra nettverkskommunene skal bidra til å styrke klimatilpasningsarbeidet i en bredde av norske kommuner. Videre skal resultater og erfaringer fra nettverkets arbeid brukes aktivt i utviklingen av det nasjonale klimatilpasningsarbeidet.

1.3 Mål og aktiviteter

Nettverket skal bidra til å videreutvikle klimatilpasningsarbeidet i Norge, lokalt og nasjonalt

Nettverket skal være en arena for kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling om klimatilpasning. Gjennom aktiv deltagelse skal kommunene styrkes i sitt arbeid med å forberedes på og tilpasses til et klima i endring. Nettverket skal videre bidra til kunnskaps- og kompetanseheving hos kommuner og øvrige relevante aktører utenfor nettverket, samt til å utvikle og forbedre det nasjonale klimatilpasningsarbeidet i Norge. Mål og hensikt med nettverket er altså tredelt:

Kunnskapsutvikling og kompetanseheving i kommunene som deltar i nettverket

Hovedaktiviteten i nettverket er prosjektarbeid. Nettverkskommunene skal i samarbeid gjennomføre prosjekter knyttet til utvalgte tema eller problemstillinger innen klimatilpasning. Miljødirektoratet støtter kommunene i prosjektutvikling og gjennomføring. Der det er relevant og ønskelig vil vi legge til rette for samarbeid med statlige sektormyndigheter, regional forvaltning og andre aktuelle private eller offentlige aktører i prosjektarbeidet. Det kan også være aktuelt å søke samarbeid med kommuner og andre aktører utenfor Norge. Prosjektform, organisering og involvering av eksterne aktører vil variere avhengig av tema og problemstilling for det enkelte prosjekt.

I tillegg til prosjektarbeidet, som knyttes til avgrensede tema og problemstillinger, er erfaringsutveksling og dialog om lokalt klimatilpasningsarbeid generelt et sentral element i nettverket. Miljødirektoratet vil legge til rette for dialog og gjensidig læring mellom nettverkskommunene i klimatilpasningsarbeidet.

Utvikling av gode eksempler/beste praksis som læring for andre kommuner

Erfaringer og dokumentasjon fra nettverkskommunenes arbeid, både resultater/metodikk fra prosjekter og kommunenes arbeid innen klimatilpasning forøvrig, systematiseres og gjøres tilgjengelig for andre kommuner og øvrige aktører. Miljødirektoratet har det primære ansvaret for å spre resultater fra nettverkets arbeid, i samarbeid med relevante nasjonale og regionale aktører. Miljødirektoratet vil bruke både egne og samarbeidsaktørers kommunikasjonskanaler og møteplasser i formidlingen av kunnskap og dokumentasjon fra nettverkets arbeid. Det forventes at nettverkskommunene bidrar i formidlingsarbeidet slik at resultater og gode eksempler fra nettverket og nettverkskommunenes arbeid kommer andre kommuner, og relevante aktører for øvrig, til gode.

Innspill til det nasjonale klimatilpasningsarbeidet

Involvering av og innspill fra nasjonale sektormyndigheter har stor verdi for nettverket, knyttet til utvikling og gjennomføring av prosjekter spesielt, og for det lokale klimatilpasningsarbeidet generelt. Tilsvarende er innspill fra kommunene viktig i utviklingen av klimatilpasningsarbeidet nasjonalt, både for Miljødirektoratet i rollen som koordinator og for den enkelte sektor. Miljødirektoratet koordinerer en klimatilpasningsgruppe bestående av 15 statlige etater/statsforetak (heretter kalt direktoratsgruppen), som er sentral i denne sammenhengen. Miljødirektoratet vil legge til rette for gjensidig informasjonsdeling og dialog mellom nettverket og direktoratsgruppen, og for involvering av relevante direktorater i utvikling og gjennomføring av prosjekter.

1.4 Deltagere og organisering

Nettverket koordineres av Miljødirektoratet. Kommuners deltagelse i nettverket og samarbeidet mellom kommunene og Miljødirektoratet reguleres gjennom gjensidig forpliktende avtaler av fem års varighet.

For å sikre nødvendig faglig og strategisk fleksibilitet i et dynamisk og omfattende fagområde som klimatilpasning skal nettverkets tematiske satsingsområder fastsettes gjennom tidsavgrensede arbeidsplaner, med et eller to års varighet. Planene utarbeides av Miljødirektoratet og nettverkskommunene i samarbeid, med innspill fra direktoratsgruppen og andre relevante aktører etter behov. Innenfor de definerte satsingsområdene skal det designes og gjennomføres prosjekter og utredninger i samarbeid mellom nettverket og Miljødirektoratet, samt eventuelle andre avhengig av behov og kapasitet. Den enkelte nettverkskommunes deltagelse i prosjekter vil avgjøres i dialog mellom kommunene og Miljødirektoratet, avhengig av tema samt kapasitet og behov i kommunene.

Det er ønskelig at alle fylker fra 2020 er representert i nettverket, og geografisk representasjon vil tilstrebes for denne strategiperioden. Det er også for denne strategiperioden ønskelig at nettverket skal bestå av kommuner som er *i front* når det gjelder lokal klimatilpasning. Valg av kommuner til nettverket vil gjøres med utgangspunkt i og i samråd med kommunene som var med i nettverkets første periode. Ved behov vil det innhentes innspill fra fylkeskommuner, fylkesmenn eller andre i utvelgelsesprosessen. Nettverket har to faste, fysiske møter per år, som organiseres av Miljødirektoratet. Øvrig dialog planlegges separat knyttet til enkeltprosjekter.

1.5 Rapportering og evaluering

For å sikre dokumentasjon og læring fra nettverkets arbeid skal det utarbeides årlige rapporter om nettverkets virksomhet, herunder prosjekter og resultater samt ressursbruk. Miljødirektoratet er ansvarlig for å utarbeide årsrapporter, med bidrag fra kommunene etter behov. Det tas sikte på en ekstern evaluering av nettverket mot slutten av strategiperioden.

1.6 Roller og ansvar

Miljødirektoratet koordinerer nettverket, med følgende ansvar og oppgaver:

- Organisere nettverksmøter
- Tilrettelegge for øvrig dialog og erfaringsutveksling mellom nettverkskommunene
- Tilrettelegge for dialog mellom nettverket og direktoratsgruppen på klimatilpasning
- Utarbeide årlige planer for nettverkets arbeid, i samarbeid med kommunene
- Utarbeide årlige rapporter om nettverkets arbeid, i samarbeid med kommunene
- Holde nettverket orientert om status og utvikling i det nasjonale klimatilpasningsarbeidet
- Faglig støtte og bistand til nettverket i utvikling, planlegging og gjennomføring av prosjekter, herunder i dialog med relevante aktører utenfor nettverket
- Formidle og tilgjengeliggjøre kunnskap og dokumentasjon fra prosjekter og øvrig aktivitet i nettverket til relevante aktører, som kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn, direktorater og statsetater mv.

Nettverkskommunene har følgende ansvar og oppgaver:

- Være representert i nettverket med én fast kontaktperson, fortrinnsvis klimatilpasningskoordinator eller tilsvarende sektorovergripende stilling eller portefølje, og stille øvrige ressurser til rådighet avhengig av behov og kapasitet
- Bidra i utvikling av prosjektideer og gi innspill til nettverkets årsplaner
- Delta og stille ressurser tilgjengelig i prosjekter sammen med andre nettverkskommuner, i samarbeid med Miljødirektoratet og øvrige relevante aktører
- Delta på nettverksmøter og andre møter i tilknytning til nettverket
- Bidra til formidling av resultater og erfaringer fra prosjekter som gjennomføres i nettverket, og fra øvrig klimatilpasningsarbeid i kommunen
- Ved behov, gi innspill til Miljødirektoratet om klimatilpasningsrelevante problemstillinger og tematikk utover nettverkets faste arbeid